

Burgemeester in gespleten land Vera Baboun is de enige vrouwelijke burgemeester in de Palestijnse gebieden.

Ze zwaait de scepter over de bijbelse stad Bethlehem, afgesloten van Israël door een metershoge muur.

buitenland

door **Jan Franke**

Vera Baboun kucht nadrukkelijk en kijkt met haar felle, groene ogen naar haar Palestijnse assistent. De man staat even stil, zijn aansteker nog in de hand, knikt begrijpend en opent dan de balkondeuren om buiten zijn sigaret te roken. Er valt geen onvertogen woord. Het moment getuigt van de krachtige, natuurlijke autoriteit die de 50-jarige burgemeester van Bethlehem, weduwe en moeder van vijf kinderen uitstraalt.

In Nederland kijken we niet op van een vrouwelijke burgemeester, maar in de Palestijnse gebieden is politiek leiderschap nog altijd vooral een mannenzaak. Alle andere gemeenten op de Westelijke Jordaanoever worden door mannen bestuurd.

Het zat altijd al in haar. „Op mijn 16e zat ik bij de scouting en werd ik gevraagd leider van een mannengroep te worden. Opmerkelijk, want vrouwen en mannen waren bij de padvinders gescheiden. De groepsleider vroeg of ik het werk aankon. Natuurlijk, zei ik. En ik begon gewoon. Sindsdien koos ik altijd mijn eigen pad.”

De weg naar de ambtsketting van haar geboortestad was lang en vol politieke en persoonlijke drama's. Baboun groeide op in een prominente Palestijns-christelijke familie, als oudste van vier kinderen. Op haar 18e trouwde ze met Johnny Baboun, kind van een Poolse moeder, die voor het Rode Kruis werkte, en een Palestijnse vader. Ze kregen snel drie kinderen.

Ondertussen verslechterden de relaties tussen Israël en de Palestijnen dramatisch. Er kwamen grote, gewelddadige Palestijnse opstanden. Johnny Baboun werd door de Israëliërs gevangen gezet voor de rol die hij tijdens de eerste Intifada in de jaren tachtig zou hebben gespeeld. Een rol waarvan zijn weduwe zegt niet te hebben geweten.

Na zijn vrijlating was Johnny Baboun een gebroken man. Hij overleed in 2007 na een lang ziekbed. Terwijl haar man vastzat, zette Vera de eerste stappen van haar maatschappelijke carrière. „Toen Johnny er niet was, moest ik zelf nieuwe uitdagingen aangaan.

Mijn zelfvertrouwen groeide.” Ze leerde Hebreeuws en Engels en studeerde af aan de universiteit van Jeruzalem.

Haar promotie-onderzoek naar vrouwelijk leiderschap in de Arabische wereld zette haar op de politieke kaart.

Met Bethlehem ging het ondertussen bergafwaarts. Tijdens de bloedige tweede Intifada in 2006 bouwde Israël een metershoge, zeer omstreden muur, die de Joodse staat van de Palestijnse gebieden scheidt. Sindsdien voert de tocht van Bethlehem naar de religieuze bedevaartsplaatsen in het centrum van Jeruzalem – hemelsbreed slechts 7 kilometer – langs intimiderende hekken, tassencontroles en de blikkerige stemmen van Israëlische soldaten via de intercom.

Zelfs voor Palestijnen uit Bethlehem die in het bezit zijn van het juiste visum of een zwaarwegende reden hebben voor een bezoek aan Israël, kan zo'n tripje met gemak twee uur duren. Maar de overgrote meerderheid van de inwoners heeft zelfs zo'n visum niet. Zij blijven achter de muur.

Werkloosheid en emigratie zijn het gevolg. Baboun: „Wij zijn de stad met de hoogste werkloosheid in de Palestijnse gebieden, ruim 25 procent

geboren, ruim 20 procent.

Meer dan de helft van de inwoners is jonger dan 24. Zij zoeken een toekomst buiten de stad en proberen naar Europa of de Verenigde Staten te komen. Mijn jongste dochter Natasha is 19 en studeert communicatiewetenschap. Zij is in haar leven nog nooit in Jeruzalem geweest, want ze heeft niet het juiste visum.”

Een tocht door de stad maakt duidelijk waar de burgemeester op doelt. In het keurig onderhouden centrum rondom de beroemde Geboortekerk, waar de wieg van Jezus zou hebben gestaan, lopen groepjes toeristen. Veel christenen uit de Verenigde Staten, Afrika of Rusland die de heiligdommen bezoeken. Het toerisme brengt inkomsten, maar het kan het gemis van het economisch verkeer met Israël niet compenseren.

Buiten het centrum is de dagelijkse realiteit zichtbaar. Grauwe flats, rolluiken voor gesloten winkels en onverharde wegen. Werkloze jongemannen staan verveeld op straat. Volgens Bassam Giacaman (36), eigenaar van de oudste houtsnijderij en toeristenwinkel van de stad, kunnen jongeren nergens heen. „Ze studeren wel, maar er zijn veel te weinig banen. Vooral de christenen trekken snel weg.”

De emigratie uit Bethlehem en omliggende dorpen heeft geleid tot een ware ‘Palestijnse diaspora’. In landen als Honduras en Chili kunnen zij redelijk makkelijk een verblijfsvergunning krijgen. „We noemen het een diaspora omdat ze niet terug kunnen naar Bethlehem. Israël geeft hen geen verblijfsvergunning en zolang er geen Palestijnse staat is, kunnen wij geen visa uitgeven”, zegt de burgemeester.

De oorlog tussen Israël en Hamas in de Gazastrook en het voortdurende geweld op de Westelijke Jordaanoever van de afgelopen maanden, slaan een forse deuk in het toerisme. Slecht nieuws voor een burgemeester die in 2012, namens de gematigde pragmatische Fatah-partij, verrassend de verkiezingen won met de belofte de economie te stimuleren.

„Het toerisme is hier altijd sterk verbonden met de politieke situatie.

Toch zie ik lichtpuntjes. Onze bevolking is hoogopgeleid. Met Mahmoud Abbas hebben we een leider die werkelijk vrede wil met Israël. Wat we nu zien, zijn de symptomen van een ziekte. Vrede met Israël én een eigen Palestijnse staat is het enige, echte medicijn. Wij zouden het hier samen met Israël prachtig kunnen maken.”

Ondertussen heeft Baboun nog een ander stokpaardje: de positie van de vrouw in de masculiene Palestijnse maatschappij. „Ik probeer een voorbeeld voor onze vrouwen te zijn. Het is belangrijk te laten zien dat ik niet anders reageer op de uitdagingen van onze stad dan een mannelijke burgemeester zou doen. Natuurlijk word ik als vrouw extra stevig aangepakt door de mannen, zelfs in mijn eigen gemeenteraad”, lacht ze.

Haar gezicht betreft weer. Ze zwijgt even en loopt naar haar balkon, dat uitkijkt over de Geboortekerk. „Daar stond de wieg van Jezus en verderop in de Heilige Grafkerk in Jeruzalem ligt hij begraven. Dit is het Heilige Land. Wij zouden een symbool voor broederschap tussen alle religies moeten zijn, maar we kennen onze buren niet eens. Ik heb in mijn tijd als burgemeester nog nooit persoonlijk een Israëlische leider ontmoet. Het is krankzinnig. Toch blijf ik optimistisch.”

reageren?

spectrum@depersdienst.nl

“

Mijn dochter is nog nooit in Jeruzalem geweest, want ze heeft niet het juiste visum

Burgemeester Vera Baboun in haar werkkamer.

foto's Dave Sinai

Christelijk tekerk van ke toeristen in de Geboorn Jezus in Bethlehem.